

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Merceura si Sambet'a, Fôiea una data pe septamana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Faradepunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 49.

Brasiovu, 26. Juniu 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Incercari mai noue

de restaurarea autonomiei besericesci.

Ne aflamu in ajunulu inarticulării natiunii si a confesiunilor romanesci. Déca nu se va prochtamá in dieta si sanctioná de imperatulu prin acelu articulu totuodata autonomi'a besericeloru, apoi nu pricepemu nicidecumu, de ce tréba se ne fia inarticularea, Ce folosesce unei confesiuni, ca nu se mai dîce tolerata, déca ea este injosita a pórtá numai slepulu alteia? Ce insemna a fi religio recepta, a fi inse in sinulu seu calcata la pamentu de unu absolutismu incarnatu, carele elu in-susi nu scie dupa care legi mai administra beseric'a lui Christosu. Romanii erá dedati a privi pana acumu in dreptulu de alegere o parte esentiala a autonomiei lorú besericesci. Inse si acelu dreptu alu lorú a trecutú preste probe fórte grele, elu a fostu restrinsu in mai multe moduri. Intr'aceea marturisimu si atata, ca clerulu romanescu mai multu cá de 200 ani au avutu fórte puçini canonisci, carii se cunósca din fundamentu drepturilú lorú; ba erá unele perioade, candu nu se aflá nici unu canonistu in totu cuprinsulu clerurilú lorú, si chiaru astadi sémana a fi puçini, séu déca sunt, apoi se temu de mai marii lorú si nu cutésa a face cestiune deschisa din ceea ce au mai scumpu. Am disu odata catra unulu, cá se scrie ceva De jure dominantis circa sacra. N'a cutesatu! —

Noi din partene cu publicarea acteloru, ce urmésa mai in diosu, speramu a dá canonistiloru materia de mediatu pana la timpulu inarticuláriloru.

In 1846 romanii neuniti temenduse ca li se va desfintiá dreptulu de alegere, s'au fostu pusu pe rugaminti. Din aceleasi este si urmatórea:

Maiestate!

Supusi prea-credintiosi ai Mai. Vóstre sacratisime, romanii transilvani de credinti'a resariténá ritulu gr.-neunitu, cutesamu a cadé la treptele tronului Mai. Vóstre intru cea mai adunca umilintia si cuceria si a ne substerne fiescile nóstre rugaminti intru cea mai dulce nadejde, ca de nemarginit'a mila si bunatate imperatésca vomu fi ascultati si mangaiéti.

Diu'a din 29. Oct. a anului 1845 ne luá din viétia la betranetie adunci pe avutulu nostru episcopu Vasilie Mog'a, alesu de cleru si confirmatu din 21. Dec. 1810 de prea-fericitulu si neuitatulu intru tóta viitorimea prea iubitú parinte alu Mai. Vóstre si prea-induratu alu nostru monarchu Françiscu I. Asia scaunulu episcopescu alu Romanilorú neuniti din M. Pr. Transilvani'a deveni veduvu in nisce timpuri pentru noi cu atatu mai grele, cu catu ne aflamu remasi mai tare in cultura decatu alti compatrioti ai nostri de alte natii si confesii. De aici durerea si grija nóstra urmésa firesce cá se fia indoita.

Mangaiere cerésca strabatuse duchurile si anemele nóstre si ale parintilorú nostrii, candu fericitulu monarchu, parinte si naintasiu alu Mai. Vóstre la a. 1809 cu data din 26. Maiu se indurase a decretá, cá si clerulu romanilorú transilvani vietuitori in ritulu greco-resariténu neunitu se si póta alege siesi credintiosilorú de legea s'a episcopu din sinulu seu amesuratu atatu

stravechilorú datini padiite cu puçina precurmare din veacuri nepomenite la acestu cleru si neamu, catu si in armonia cu legile patriei (Approbatarum constit. titulu oct. art. I.) Aceea atatu de indurata porunca a monarchului nostru deschise clerului si besericeii neunite din Transilvani'a unu bogatu isvoru de bunatati. Noi scaparamu de archipastori straini si de neamu strainu, carii nu intielegiá din destulu graiulu oiloru sale sufletesci, precumu nici acestea pe alu lorú; ni se arata totu deodata o cale mai scurta catra luminarea nóstra in credintia si in fapte bune. Asia dara diu'a din 26. Maiu 1800 va remané in veci tiparita in animile si mintile nóstre ale prea-umilitilorú supusi ai Mai. Vóstre cu atatu mai vertosu, cu catu prea-inalt'a instructie colationala daruita de monarchulu alesulu episcopu Vasilie Mog'a cuprinde mai vertosu in cele din urma trei puncturi anumitu masurei privitóre la cleru si la poporulú nostru, care de se puneá, de 34 ani in lucrare, tocm'a precumu suna, noi pana in diu'a de astadi eramu se inaintamu intreitú mai multu in cultur'a ceruta de insasi bun'a nóstra stapanire si dela noi.

Intr'aceea Maiestate! ne vedemu siliti a descoperi intre lacrimi ferbinti, ca parintescile porunci imperatesci privitóre la fericirea nóstra spirituala si morala pentru mai multe fatale impregiurari neci pana astadi nu s'au realizatu in partea cea mai mare a poporului nostru. Din bunavointi'a monarchului ni s'au fostu datu voie, cá pe lenga remasiti'a venitului din tacs'a sidocsiala se se póta face si colectie pentru asiediarea si deschiderea unui seminariu de clerici neuniti. Ne vine se ne coperimu faci'a de rusine, de cate ori cugetamu, ca acésta episcopia, care numera in sinulu seu preste 600 mii suflete, este cea mai seraca de asiediaminte religiósé si scientifice in tóta monarchi'a adumbrita de scep-trulu Mai. Vóstre. Chiaru si episcopiile neunite din Ungari'a si dein partile impreunate isi au seminariile lorú de clerici, isi au preparandiile de dascali, au scóle satesci organizate dupa putintia, dar' totusi mai bine decatu cele mai bune ale nóstre. Impregiurari cá acestea atatu de triste ne facu se tremuramu de viitoriu si dupa Dumnedieulu milelorú singuru nadejdi'a ce punemu la mil'a imperatésca ne mai insufletiesce.

Maiestate sacratisima! Scimu prea bine, ca articulu 60 dela a. 1791 lasa legea si clerulu gr.-resariténu neunitu cu totulu in puterea si grija cea indurata a Mai. Vóstre, inse tocmai acésta fú si este a nóstra cea mai mare norocire in midiuloculu atatoru greutati. De aci cutesamu a ne rugá cu fiésca supunere si cu tóta umilinti'a omagiala, cá Mai. Vóstra se ve indurati a prescurtá vremea vacantiei episcopale in terminu catu s'aru puté mai micu, si a ne mangaié catu mai curundu cu confirmarea unui episcopu, care nu numai se voiésca, dar' se si póta a ne sprigini si a ne mangaié la tóte neajunsele si nenumeratele nóstre trebuintie religiósé, spirituale si morale.

Dorinti'a nóstra prea-ferbinte de a ne vedé catu mai curundu pastoriti earasi de episcopu din neamulu si sangele nostru este motivata cu starea culturei nóstre religiósé si morale cercatóre de midiulóce imbnatatitóre, earu deosebi cu aceste puncturi:

1) De candu repausatulu nóstru episcopu Vasilie

Moga incepuse a fi apasatu mai greu de slabitiunea batranetiloru, fi era preste putintia a face visitatii canonice mai dese prin latit'a s'a eparchia, visitatii, care la nici unu ritu din patri'a nostra nu sunt atatu de neaparata trebuintia ca tocm'a la noi, si care de s'aru face preste totu in trei ani odata n'aru fi multe nici decumu, ca asia nesciinti'a si neoranduelele se fia vindecate cu fapt'a si cu cuventulu.

2) Lips'a deschiderei unui seminaru de clerici lenga episcopia ne face neodichna diu'a si noptea, scimu inse, ca numai dupa asiediarea unui episcopu zelosu in scaunu ar pute urmá indata si deschiderea seminarului.

3) Greutatea ce se simte a tramite pe candidatii de preotie pana la Aradu este cu totul vrednica de luare in s'ema, daca vomu socoti, ca celu mai mare numeru alu poporeniloru nostri purtatori de cheltuiiele preotirei geme intr'o seracia forte apasatore.

In vreme ce ne rugamu pentru confirmarea unui episcopu, neamu tiené de pecatu a ne indoi catu de puçinu, ca Mai. Vóstra, miscata de mila parintésca si de harulu cesareo-craiescu ve veti indurá earasi a porunci, ca amesuratu art. I, lit. 8 din Approb. const., cumu si potrivit timpuriloru trecute, clerulu neunitu se'si aléga earasi din sinulu seu pe trei candidati, cari se se substérna la tronulu Mai. Vóstre spre a se noroci de intarirea óresi-caruia din aceiasi de episcopu, si acést'a cu atatu mai vertosu, cu catu se póte presupune, ca clerulu si poporulu greco-neunitu e in stare a'si cunósce pe barbatii sei, carii petrecu in midiuloculu seu, si carii ar avé calitatile cerute la o deregatoria besericésca atatu de grea precumu este a unui episcopu. Déca totusi noi mirenii supusi prea credintiosi ai Mai. Vóstre din acésta eparchia amu avé in punctulu acést'a amai adauge o rugaminte, aceeasi ar fi, ca Mai. Vóstra sacratisima se ve indurati a porunci, ca in viitoriu impreuna cu clerulu se ia in proportie si mirenii parte la alegerea de episcopulu loru. Noa celu puçinu ni se pare, ca acestu punctu din prea-umilit'a nostra cerere n'ar pute vátama intru nimicu pe clerulu nostru, atatu pentru-ca

a) mirenii cu acést'a nu ceru miciorarea alegatoriloru din cleru, ci numai adaugerea numerului cu cativa mirenii, catu si

b) ca mirenii sunt aceia, carii prin platirea de tacs'a si docsiala facu leafa episcopului, directorului, unoru dascali si manipulantiloru consistoriului, si prin acést'a s'aru socoti nu fara temeiu a avé dreptu la votisare, apoi

c) Asemenea analogia este chiaru suptu sceptrulu Mai. Vóstra in partile Banatului unde tocma mitropolitulu se alege si de mirenii; in sfarsitu

d) Episcopulu e archipastoriu nu numai pentru preotii, ci tocma intru aceea mesura si dóra mai mare pentru mirenii. Deci socotimu, ca daca din fiacare protopopiatu s'ar tramite si cate unulu séu doi deputati mirenii, acést'a ar stá numai in armonia cu temeiturile mai susu aratate. Cu acelu deputatu alegatoriu mireanu nu s'aru casioná nici unu feliu de invluiala, daca s'aru determiná, ca „curatorii primari din fiacare parochia se se adune la protopopulu respectivu cumu se aaduna si preotii, si acolo sesi aléga pe unulu dintre densii ca deputatu la alegere de episcopu.

Ear' daca cumuva ar stá pedeca unei mai curunde alegeri de episcopu vreo lipsa de venituri, vreo neajungere la cheltuelele clerului, cumu consistoriu, seminaru scl., noi mai gat'a suntemu a face umilita cerere in calea s'a de a ni se ingadui facerea unei colectie de ajutoriu suptu cadit'a controloria, de catu se ne vedemu lipsiti pe ani mai multi de episcopu si de carma besericésca, o lipsire, care nearu durea forte amaru.

Intru cea mai via nadejde, ca prea-umilitile nostre rugatiuni*) voru fi ascultate, remanemu Ai Mai. Vóstre preacredinitosi si prea-umiliti supusi mirenii romani de legea neunita din Resinari si din alte parti ale Transilvaniei.

Jacobu Ciucea m. p., jude.

Nicolau Adamu m. p., juratu.

Comanu Cioranu m. p. juratu.

Susieru Banubancila m. p., vornicu.

Alemanu Giurcoiu m. p., sutasiu, din Resinariu.

(Vedi altele in Fói'a de sambata viitoare Nru 22.) R.

Brasiovu, 6. Iuliu n.

Déca cu apropierea terminului deschiderii dietei amu voi se spnnemu cititoriloru nostrii, cumuca tiér'a intrég'a se afla

*) Ne aducemu aminte, ca asemenea petitiuni se compusesera si din tienutulu Barsei si alu Fogarasului. Red.

intr'o asteptare insoçita de mari ingrijari cu privire la rezultatele aceleiasi, apoi cu acésta amu spune numai aceea ce si de altumintrea soie si simte fiacare din noi. Ceea ce credemu a fi mai de insemnatu din manifestarile opiniunii publice este, ca toti cei petrunsi de o iubire ratiônata, eara nu numai patologica catra patri'a loru, catra natiunea si familia, cumu si catra toti conlocuitorii acestei tieri, aru remané pentru tóta viétia loru nemangaiéti, déca cea mai deaprópe dieta nu ar fi nascatórea si intemeietórea unoru rezultate in tóta privinti'a mangaitóre si mantuitóre. Ceea ce mai supara pre multi este inca si acea impregiurare, cumuca cele 11 propusetiuni regesci inca prea puçinu s'au deabatutu, ventilatu, lamuritu prin diurnalistic'a patriei, incatu astadi publiculu celu mare (européanu déca voiti) are totu dreptulu de a intréba pe ardelenii: Unde ve sunt barbatii vostri de specialitati (cumu sunt si propusetiunile. Red.), carii se si vrea, se isi scia lumina opiniunea publica asupr'a atatoru cestioni de viétia? Propusetiunile regesci sunt unele mai importante de catu altele. Preste acésta catova din aceleasi sunt de o natura de a se desbata si decide in o asia numita adunare constituanta, adica tóte acelea, care taia nemidiulocitu in dreptulu publicu alu tierii, altele earasi taie strinsu in resortulu unei adunari legislative. Prin urmare diet'a va fi chiamata a opera si ca constituanta si ca legislativa.

Intre acestea impregiurari este dupa a nostra opiniune unu mare bine, ca regimulu sia luatú ostenél'a de a propune dietei proiepte formulate gat'a, ca totu atatea substrate capace de a inlesni si prescurtá desbaterile parlamentare. Se intielege ca regimulu cu acésta procedura va si riscá prin aceea, ca elu are se fia pregatitu de a'si vedé unu proieptu séu altulu inca si respinsu, ceea ce inse numai atunci se va poté prevedé cu óresicare probaveritate, candu vomu cunósce tóte elementele din care va fi compusa dieta. Pana atunci si pana dupa finirea verificariiloru de deputati ar fi prea de doritu, ca diurnalistic'a patriei de tóte trei limbile inaltian-duse mai pre susu de meruntele rivalitati nationale si religiose, despretiundu si delaturandu uritiósele diatribes locale si personale si asiedienduse pe nesce puncturi de vedere mai nalte, demne de adeverati politici, se se apuce de aici in colu cu totu adinsulu de discussiuni meduvóse, satoritóre de principii, asupr'a carora se fia in stare de a se invoi, déca nu totulu, inca o majoritate in tóta privinti'a respektavera, despre carea se se póta dice cu totu dreptulu, ca ea reprezenta tiér'a.

Cu acésta ocaziune nu potemu trece cu vederea aceea curiositate (déca este numai curiositate si nu mai multu), carea in momentele de faciá ocupa pe mai multi. Ómenii adica intréba: Cumu, ce locuri voru ocupa membrii dietei in sala adunarii? Sciti ca cumu intri in sala pe man'a stenga este inaltiatu tronulu domnitoriului, eara in drépt'a si in steng'a lui stau bancele pentru presiedinti, secretari s. a.; eara bancele membriloru asiediate in faci'a tronului forma unu semicercu treptatu impartitu in trei, centru, drépt'a, steng'a, ca si in alte parlamente (eara nu cá in diet'a vechia.) Deci, cumu se voru ocupa acelea banci? Dupa nationalitatile politice? In acestu casu ar trebui se fia patru despartituri! Dupa confesiuni? Ar fi trebuintia de si se despartituri. Dupa calitatea in care membrii sunt alesi séu chiamati, adica deputati si regalisti? Numai doua despartituri. Dupa convictiunile politice? Care, ce felu de convictiuni? Monarhisti, constitutionalii, absolutisti (de carii póte ca inca nu voru lipsi), democrati? Séu, constitutionalii centralisti, abnegatori de orice autonomia a acestei tieri — si federalisti? Séu, austriaci, ungureni si transilvani?

Noua ne vine a crede, ca ungaro-secuii voru veni si in aceste privintie bine disciplinati; despre sasi inca nu remane indoiéla. Se'i vedemu inse pe romani. B.

Brasiovu, 7. Iuliu n. Dupa-ce in sambat'a trecuta se tienú o adunare numerósa de inteligintia din tóte clasele si nationalitatile, conchiamata din partea comunitatitiei, apoi e interesantu a sci, ca scopulu acestei adunari a fostu, ca prin indemnari si dechiarari facute din partea mai multor'a se se latiésca intre alegatori necesitatea de a se alege de deputatu dietalu D. Maager, ca unulu, ce aru representá tóte interesele comerciale, mediulocirea drumului de feru, si unitatea constitutiunei imperiale, ca nu cumuva altufeliu se se aléga unu unionistu. Intr'aceea cunoscutulu sutasiu romanu, iea vorb'a si dovedesce, ca déca e temere in rezultatulu alegerei, atunci se se aléga unu romanu, despre care nu poté fi neci o frica, ca n'aru implini dorintiele intentiuniloru prénalte si afara de acésta in districtulu Brasiovului din 5 deputati pe partea romaniloru n'a venitu neci unulu, pe candu sasi pana acumu

au trei si unghii 1, romanii prin urmare ar' asteptá, cá sa-sii seli se alature pentru alegerea unui romanu, ear' se nu se poftésca dela ei lucrulu din contra.

Din punctulu intereselor pentru D. Maager fù ou totulu respinsa, cá unu ce outediatu, propunerea romanului, si astadi asteptamu rezultatulu din acelea conferintie.

In districtulu Brasiovului sunt romanii mai bine reprezentati decatu in celea mai multe scaune si districte sasesci, atatu cu averea catu si cu numerulu; impartiel'a inse a cercurilor, si nefinti'a de fačia a Saceleniloru, cari tocm'a in timpulu alegerei se aflau la vitele sale in Principate, tocma spre a secerá folósele dela ele, fù o fatalitate, cu tóte, ca in cerculu Saceleloru se aflara vr'o 575 de alegatori si unghii in tóte satele abia 300; inse dintre Sacelenii, cari au celu mai mare interesu de a fi bine reprezentati in dieta, spre daun'a loru, s'au infaciosiatu numai vreo 60 la alegere, si apoi au facutu si erórea, ca densii, in locu de-a recurge la guvernulu si pana la curte, cá din cauzele sontice ale oieritulu loru se se amane alegerea pana la terminulu, candu vinu acasa, preste 2 septemani, au luat parte la alegere, taindusi drumulu de a se luptá pentru unu reprezentantu. Reu iau sfatuitu, cine i-au sfatuitu se faca asia, si ómeni slabi voru remané, déca nu voru recurge pentru reelegerea unui reprezentantu pana la Maiestate, pentru-ca folosulu, celu de multe 10 mii, ce aduce oieritulu pentru statu, pretinde o respectare parintésca a impregiurariloru acestoru ómeni. Audaces fortuna juvat timidisque repellit.

Frumosu. Din leintrulu tieriei citimu in diurnalele din Clusiu descrieri pe largu si critice asupra decurgeriloru alegerei de deputati, mai vertosu despre cea din comit. Turdiei, Clusiu si Solnocu, despre care referéza minuni: cumuca preotimea romana cu crucea a mana, imbracata in haine besericesci a condusu si sfatuitu pe poporu, cá se'si aléga barbatií sei; ea intieleginti'a a facutu atentu pe poporu, (chiaru si pe celu maghiaru?), ca déca voru alege DD. maghiari, earasi voru deveni iobagi ai loru; ca se apropiara de actulu alegerei cu flamure inscrise cu numele deputatulu, si sub „Foris enye“, díce „K. K.“ erá provocati a alege pe barbatalu desemnatu de intielegintia. Portarea inse li se lauda de cea mai modesta. Destula eremiada romana amu cetitu cu ocaziunea aligeriloru din Ungari'a; gratia Domnului, ca in Ardealu se mai plangu si maghiarii, ear' nu totu romanii!

Fiti glorificati! incununesse numele vostru cu cununi de laude imortale, fratiloru din crengurile Ardealului, cari ati contribuit denariulu, spre a dovedi lumii, ca romanulu are consciinti'a de sene si de fericirea viitoriulu seu, ca elu e capace, asia precumu a facutu saltulu mortale din sclavi'a de seculi in libertate constitutionala, a se si sci folosi de importantia dreptulu de reprezentatiune. — Vomu publica unu referatu alu procederei romaniloru din Ardealu la actulu de alegere, cá se servésca celoru lasi si indiferinti de mustra si de impintenu pentru alte dati. —

O anima, unu sufletu se misce a nóstre vine;
Si sórtea ni omu pface uniti in reu si bine! —

Deputati alesi pana acumu.

— Tocma reesi si alegerea deputatulu alu doile dein cet. Brasiovu: D. Carolu Maager reesi cu 484 de voturi dintre 899 votanti; ér' D. Constantinu G. Joan primi 190 si Wächter 221. —

In comit. Hunidórei cerc. Pui s'a alesu in 1. Juliu Constantinu Papfalvi canonicu, cu unanimitate; in cerc. Totesci Petru Pop, vicariulu Hatiegului si in cerculu Ioagiu Petru Damianu.

In comit. Clusiuului cerc. Tecei, Milasiu mare, s'a alesu Pavelu Dunc'a cons. (alegere dupla.) Ear' in 2 cercuri se mai renoiesce.

In comit. Dobocei alegerea e defipta pe 14. Juliu, in care di au se se incheie tóte aligerile.

— (Daru.) Mai. S'a s'au induratu a darui pe sém'a celoru arsi din Mercurea 1500 fl. —

(Denumiri.) Secretariulu supernumeraru gub. Samuilu de Szalánczi, si concepistulu gub. Samuilu Porutiu, fura denumiti secretari actuali ai gubernulu reg. transilvanu.

(Note de banca.) Bani de chartia umblatori acumu se voru trage, si'n loculu loru se voru dá note de banca nóue. Preste puçinu voru veni in cursu notele cele nóue de cate 100 fl., dupa care apoi voru urmá notele de cate 10 fl.

UNGARIA. Indelung'a seceta de 2 luni amenintia cu fómete, si vitele din lips'a pasiunei se prepadescu si se vindu cu o bagatela.

Unu ucasu szolgabiroescu catra comunele cerculu Alechi'a de aici provóca pe comune, cá neci reporturi neci protocóle se nu mai póte in limb'a romana si sigilulu romanu numai in trebele scolari si besericesci se se mai folosésca, ca-ee Mai. S'a la inceputulu anulu ar fi demandatu, cá pe viitoriu se nu fia ertatu romaniloru din Ungari'a a mai recurge in limb'a romana. Subscrierea e a unui cancelistu Németh, datulu 9. Juniu. — Apoi se se inoedintieze ticalosii la asemeni mesuri fecte. — Diet'a Ardealulu ocupa multu pre'ngrijirile ómeniloru de aici, ei póta frica, ca uniunea va repausá pana la alte timpuri.

Prag'a, 24. Juniu. In un'a din corespondintiele mele trimise dela Vien'a ve promisesemu, ca ajungandu aici unde aveamu se petrecu cateva díle, me voiu folosi de ocaziune spre a insemna cate ceva privitoru la referintiele reciproce a le limbelor germane si boeme (ceche), pentrucá de se póte se invatiamu si noi din aceleasi. M'amu insielatu. Las'ca distantie pe unde am a face, sunt mari, incatu sér'a picu de ostentitu si nu prea am pofta de a mai si politisa, dara apoi dau consiliu ori si cui, prin urmare si mie, cá venindu aici si petrecandu cumu amu díce numai de joi pana mai apoi, se nu indrasnéscá a judecá despre lucrurile acestei tieri numai dupa spus'a unora si altora, pentrucá informatiunile pe care le vei priimi in timpu scurtu voru fi atatu de contradicátore, in catu mai pre urma insuti nu vei sci ce se credi din tóte. Ceea ce ve pociu spune in securitate este, ca lupt'a limbei ceche in contra celei germane este atatu mai seriósa, cu catu literatur'a cecha este mai vechia si decatu cea maghiara si decatu cea romanésca, cu catu ea are a face cu o limba vorbita de 40 milióne suflete si fórte bogata in literatur'a sa si cu catu cehii despretiundu cultivarea mai de parte a limbei loru nationale in seculii alu 17. si 18-lea, au lasatu cá limb'a germana si literatur'a ei se ocupe terenu mare si largu nu numai in clasele aristocratice, ei si in cele burgese intru atata, catu limb'a germana se simte astadi a fi dómna in capitale, dómna in tóte afacerile publice, dómna in $\frac{2}{5}$ parti ale locuitoriloru tieriei fara nici o diferentia de clase pana diosu la tierani. Mai adauge la tóte acestea greutatea ce siau creatu insii literaturii cehi prin aceea, ca mai alesu cá de 25 ani incóce apucanduse barbatesce de re'nviierea limbei si a literaturii, nu numai au recursu la mai multe dialecte slavóne, impregiurare acést'a, ce inca totu n'aru ingreuná poporulu asiá tare intielegerea limbei literate, ci s'au si pusu cu totu adinsulu pe restaurarea celoru mai multe cuvinte inechite (obsolete) cate au gasitu in resturile si ruinele literaturii loru incependu mai cu séma din secululu alu 15-lea, adica camu dela Joane Huss incóce, cuvinte care astadi nu se mai audu de locu in gur'a nici a uneia din clasele poporulu, intru atata, catu mai multu de diumetate din cehii, carii afla totusi placere a merge la teatrulu cechu din capitala, intielege fórte reu limb'a ce se aude pe sém'a loru, candu din contra limb'a germana o cunoscú atatu de bine, incatu multi cetatieni, de altumintrelea buni cehi, inca si astadi mergu mai bucurosu la teatrulu germanu. Se nu uitamu earasi, cá o parte insemnatóre de cehi atatu in urmarea conlocuirii, catu si a comunei relegi catolice se afla uniti si óresicumú incruciti intre sinesi prin casatorii intru atata, catu adesea este prea anevoia a distinge pe o familia cecha de alt'a germana.

Eata deci, ca este anevoia de a trage paralela drépta intre referintiele boemice si intre cele ardelenesci cu privire la limbi. Cu tóte acestea eu ve spunu, ca mi'am pusu piciorulu in pragu, cá ceea ce n'am potutu face pana acumu, se o facu cu o alta ocaziune, apoi fia macaru cá se me folosescu numai eu singuru de osténél'a mea. Eará acumu incheiu numai cu atata, ca de o parte incordatiunile mai multoru literatori boemi de a'si cultiva si aduce la o pusetiune dorita limb'a si literatur'a nationala sunt in adeveru colosale, eara de alt'a, ca in. gubernu au facutu si pana acumu cateva concesiuni esentiale limbei ceche in portarea afaceriloru publice.

G. B.

Bucovin'a, de pe siesulu Prutului. Maiu 1863.

Intre cele mai frumoése si mai maretie infaciosiari ale spiritulu omenescu se numera sé intr'unirele, si cu dreptu cuventu; cace in ele dandu-si rendez-vous capacetatile, florea natiuniloru, se iau si se dau in scaimbu ideele si simtiemintele cele mai alese si mai salutarie pentru omenime. Intr'unirile se pivesou dara cu totu dreptulu de mesure, dupa cari poti cunósce gradulu culturii, la care s'a naltiatu cutare tíera seau natiune, si cu catu mai multe intr'uniri se gasescu in sinulu unei natiuni séu tiere, cu atáta nepedinti'a ei este mai garantita, cu atata si individualetatea ei mai asecurata si mai respectata. —

Este acumu anulu, de candu avemu si noi aice in Bucovin'a, una insocire a mai multoru, una intr'unire cu carap-teru curatu natiunala, vréu se dicu, reuniunea romana de leptura in Cernauti. Pe candu recunoscemu cu des-fetare sufletésca, ca urdirii si infintiarii ei i-a premersu si i-a presiediutu unu simtiu natiunala viu si puternicu, si carele simtiu s'a adevéritu mai alesu prein impartasirea cea caldu-rósa, cu care fú intempinata direptiunea ei in tóte anghiurile, patriei nóstre, nu putemuse nu marturisimu, ca acestu simtiu natiunala, suptu iniurierea pácede si binefacátorea a reuniunii s'a intinsu, s'a intaritu si inca fórté multu, incátu multi dein fratii nostri bucovineni, pe a carora frunte erá mai nainte in-semnafa nesciinti'a si nepesarea de trebile natiunale, ei vedi acumu reveniti la consciintia, consimtiendu si imbraciosiandu ori ce intreprendere si ori ce afacere natiunala.

Si asta intarire si intindere salútera in cugete si simtie-minte natiunale s'a reproduxu mai invederatu, candu se sub-scrise adres'a in privinti'a scólei reale catra Escelenti'a s'a epis-copulu nostru Eugenu Hacmanu, si in care adresa, pe lunga ce se recunosea trebuinti'a scólei acesteia, se pretindea de limb'a propunativa intr'ins'a limba romanésca, si candu erá vorba in adunantiele pastorale, ca preutimea in corespondin-tiele sale cu ver-ee deregatorie se se folosésca de limb'a ro-manesca, amesuratu ordinatiunii imperatesci din Dec. 1860.

Este dara mai pe susu de tóta indoiéla, ca cunoscinti'a vietiei intregé de pana acumu a unui asiedementu, ce aduce astféliu de folóse, nu póte fi nedeferinte publicului romanu, si de aceea urmediu acumu, dupa ce sunt cunoscute pertrap-tarile adunantie I., a impartasi pe scurtu partea istorica a adunantie generale II. a reuniunii nóstre de léptura, tenute in Cernauti intra 14/26. Maiu 1863.

Asta adunantia, in care se infaciosiara fruntasii natiunii nóstre dein tóte starile, dein starea boieriloru, preutiloru, de-regatoriloru, proprietariloru mici etc. intr'nnu numeru imbuc-uratori, o deschise vice-presiedintele reuniunii, D. Alesan-dru de Hormuzachi, cu unu cuventu strabatatoriu si plinu de lumina, in carele, carapterisandu diu'a adunantie de di de serbare natiunala, saluta pe membrii reuniunii, ce se aflau de fačia, si impartasindu cu tristétia caus'a lipsirii presiedintelui reun., D. Mihaiu de Zota, carele erá bolnavu, da un'a pri-vire rapede asupr'a starii culturai nóstre natiunale, o alatura cu cultur'a popóraloru de peste marginile patriei, apoi cu cul-tur'a compatriotiloru nostri de alta natiune, si vine la resul-tatulu, cumuca noi suntemu inca fórté inapoi pe calea pro-gresului, cumuca este trebuinčia imperativa a pasi 'nainte pe calea asta catu de rapede; arata apoi midiulócele propasirii, intre cari numera si intr'unirile, si intonandu cumpanitatea reuniunii nóstre, deducandu-o dein scopulu ei moralu, in-cheia indemnandu a o sprigini ne'ntreruptu dein tóte partile si cu tóte puterile.

Dupa aceea alese adunanti'a de protoecolanti pe DD. Ar-temiu Jeremieviciu si Ambrosiu Dimitroviciu si pasi la des-baterea obieptelor cuprinsc in ordinea dñlei. (Va urma.)

Chronica din afara.

— In Poloni'a au inceputu a esi la ordinea dñlei dejus-titieri din partea Rusiei prin spanduirare, puscare si maltratare a multoru insurgenti prinsi: lupt'a se continua. —

PRINCIPATELE UNITE ROMANE.

Bucuresci. (Literariu.) Comitétulu macedo-romanu de aici, de si lucréza camu incetu, dar totusi nu dórme. Elu mi-diloci la anulu 1862 tiparirea unei gramatice chiaru in limb'a macedo-romaniloru si in cea neo-greca cu scopu de a o im-parti romaniloru macedoni gratis. Computoriulu gramaticeii este D. Maximu prof. in gimn. S. Sava; ear' spesele tiparirii le au oferitu DD. Goga si Cozacovici, cestu din urma capi-tanu pensionatu si membru alu comitetului. Sunt interesante in asta gramatica: Prefatiunea, scrisa de autoriulu si Istori'a romaniloru transdanubiani, de D. Cozacovici.

Acumu s'a pusu la cale, cá se se tiparésca gramatic'a lui Boiadgi dela 1813, asia precumu se afla intréga, póte nu-mai, ca in locul tecstului nemtiescu se va substitui altulu in limb'a macedo-romana. Spesele tiparirii le suporta D. Ni-grea. Acést'a se face pentru aceea, ca-ci asta carte a devenitu acumu de totu rara, in catu aici se promiteau cate unu gal-benu doi, de esemplariu, si totu nu se gasea. De alta parte, se face pentru eternisarea memoriei zelosului ei autoriu.

Scire fórté trista. Joane Campineanu, marele pa-triotu, bravulu aperatoriu alu libertatii si nependentiei romane, mecenatele sciintieloru si alu artiloru nu mai este.

Sufletulu lui celu curatu au trecut in lumea nemoriei in 6/18. Juniu a. c. la 5 óre deminéti'a.

Diurnalele d'in Bucouresci aducundu scirea cea trista in 7. Juniu aparura tóte invescute in doliu.

Ceremoniele funebre se facura in 8. Juniu, multime mare de poporu acursese a dá ultimulu tributulu de onóre celui ce in grele tempuri fusese glori'a Romaniei.

Fiai tieren'a usióra si memori'a eterna! In Fóia vomu vedé cine a fostu Campineanulu.

INSCIINTIARE.

Subscribulu presidiu alu Asociatiunei transilvane, luandu in consideratiune impregiurarea momentósa, ca tempulu adu-narei generale din estu anu tienende la Blasiu, cade tocm'a pre tempulu tienerei dietei Transilvaniei: asia din motive fórté ponderóse, taliatórie in viitoriulu nostru natiunala, a aflatu de bene si cu scopu, deocamdata, a amaná tienerea acestei adunari generale pana la alta dispusetiune.

Ceea ce prin acést'a se aduce la cunoscinti'a publica. Sabiiu 11/23. Juniu 1863.

Barone de Siagun'a m. p.,
Presiedinte,
Joane V. Rusu m. p.,
Secretariu II.

Nru 21,406 — 1863.

Publicatiune de Concursu.

La Universitatea scientifica in Vien'a se deschide pentru unu medicu nascutu transilvanu unu stipendiu din fondulu oltairei de 315 fl. v. a. si 63 fl. v. a. bani de cortelu, spre calificare de operateur pentru cursulu de la Ian'a Octomvrie a. c. pana la finea lunéi Septem-vrie 1865.

Pentru castigarea acestoi stipendiu cu aceasta se escrie concursulu

Castigarea acestui stipendiu fiindu aternatoria de la resultatulu ecsamenului din anatomia practica, se inviaze cocurenti, cá lenga do-cumentele despre loculu nascerei si alu locuintiei presente, nationalitate cunoscinti'a limbelor patriei si diplom'a Doctoratului de Medicina se l-alatureze si documentele despre ecsameanulu dein anatomia practica, si suplicele respective asia instruate pana in 15. Augustu a. c. se le dè i-leintru la acestu Guberniu cu reversu obligatoriu, cumca densii dup- absolvarea cursului acestuia celu pucinu in decursu de 10 ani vor practisa in patri'a loru.

Dela regesculu Guberniu trãnsilvanu. 3 -- 3
Clusiu, in 15. Juniu 1863.

INSCIINTIARE.

La Gras, Barth & Comp. in Breslau a c- situ o brosiura, care cuprinde mai mult sute atestaturi despre

Sirupu de peptu.

care se apróba de mai multe fisicate, unu mediulocu pentru orice tu-vechia, pentru durere de peptu, ragusial'a de ani; greutate in gatu, pl-mon'a balosa, care intr'u casuri fórté numeroase, au liferatu celu m-multiumitoriu resultatu.

Acestu Sirupu lucrédia indatu dupa intrebuintiarea d'anteiu avant-giosu binefacatoriu, mai virtosu la tuse convulsiva si tuse magariésca, aju-scóterea flegmei cei lipiceinecaciósa, alina iritamintulu in gutlegiu si depa-tedia in scurtu timpu ori care macaru catu de infocata chiaru si tuse-pe eptica si scupatur'a de sange.

Pentru BRASIOVU am datu D-lui **S. P. Mailat** uniculu depositoryu.

Pretulu unei 1/4 butelia 1 fior. in sunatori.

11 " " 1/2 " 2 " "
G. A. W. M a y e r in Breslau (Prusi'a.)

Cursurile la bursa in 7. Juliu 1863 sta asia :

Galbini imperatesci	—	—	5 fl 27 cr. v.
Augsburg	—	—	109 " 65 "
London	—	—	110 " 75 "
Imprumutulu nationalu	—	—	81 " 70 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	76 " 70 "
Actiile bancului	—	—	796 " — "
" creditului	—	—	191 " 80 "